

Priestupky

Základným prameňom priestupkového práva je zákon SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o priestupkoch). Zákon o priestupkoch bol prijatý v roku 1990 v nadväznosti na súbežne prijatú novelu trestného zákona. Nahradil tak predchádzajúcu takmer 30 rokov platnú právnu úpravu zákon č. 60/1961 Zb. o úlohách národných výborov pri zabezpečovaní socialistického poriadku. Zákon o priestupkoch sa viackrát menil a dopĺňal dôsledkom prebiehajúcich spoločenských zmien.

Protiprávne konania, ktoré sa kvalifikujú ako správne delikty, tvoria početnú skupinu rôznorodých skutkov. Správne delikty sa členia na tieto hlavné skupiny:

- priestupky
- správne delikty fyzických osôb a právnických osôb
- správne disciplinárne delikty
- správne poriadkové delikty

Z uvedeného členenia je zrejmé, že priestupky sú len jednou, hoci veľmi početnou podskupinou správnych deliktov.

Priestupkom je

zavinené konanie, ktoré porušuje, alebo ohrozuje záujem spoločnosti a je za priestupok výslovne označené v zákone o priestupkoch alebo v inom zákone, ak nejde o iný správny delikt postihnutelný podľa osobitných právnych predpisov alebo o trestný čin. Priestupok môže byť spáchaný konaním alebo opomenutím.

Priestupkom nie je konanie v nutnej obrane alebo v krajnej núdzi.

Podľa § 51 zákona o priestupkoch sa na konanie o priestupkoch subsidiárne vzťahuje správny poriadok (zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov). Zo subsidiárneho vzťahu správneho poriadku k zákonu o priestupkoch vyplýva, že správny orgán musí v konaní o priestupku primerane vychádzať z procesných ustanovení zákona o priestupkoch a tam, kde osobitná procesná úprava chýba, využijú sa príslušné ustanovenia správneho poriadku. Vывodzovanie právnej zodpovednosti za priestupky je nedeliteľnou súčasťou činnosti verejnej správy.

Z hľadiska štruktúry sa zákon o priestupkoch člení na štyri časti.

Všeobecná časť

Všeobecná časť vymedzuje pojem priestupku, zodpovednosť za priestupok, pôsobnosť zákona, sankcie, ochranné opatrenia, osobitné ustanovenia o mladistvých a zánik zodpovednosti.

Osobitná časť

V tejto časti zákona sú upravené jednotlivé skutkové podstaty priestupkov. Každú skutkovú podstatu charakterizujú záujmy spoločnosti, ktoré sú chránené zákonom a proti ktorým je protiprávne konanie namierené. Tieto záujmy sú objektom priestupku, napríklad priestupky vyskytujúce sa na viacerých úsekoch správy, priestupky na úseku podnikania, priestupky proti verejnému poriadku, priestupky na úseku práva na prístup k informáciám, priestupky proti občianskeho spolunažívaniu, priestupky proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky, priestupky proti majetku.

Konanie o priestupku

Konanie o priestupkoch je vo svojej podstate osobitným druhom správneho konania. Poslaním procesno-právnych ustanovení je, aby sa účelne bez zbytočných prietáhov správne a objektívne zistilo, či došlo k spáchaniu priestupku, kto ho spáchal a za akých okolností a či vôbec a akú sankciu treba uložiť páchateľovi priestupku za jeho protiprávne konanie.

Procesné ustanovenia upravujú postup pred začatím konania o priestupku, t. j. objasňovanie priestupkov (nie každý priestupok sa objasňuje), odloženie veci, začatie konania, príslušnosť na konanie o priestupku, postavenie účastníkov konania, ústne pojednávanie, zastavenie konania, rozhodnutie o priestupku, blokové, rozkazné konanie a výkon rozhodnutia. Ústne pojednávanie, rozhodnutie o priestupku a výkon rozhodnutia je dominantnou fázou konania o priestupku. O priestupku koná správny orgán v prvom stupni ústne pojednávanie. Na ústnom pojednávaní sa rozhoduje o vine a o sankcii za priestupok. Správny orgán môže uložiť sankciu:

- pokutu
- pokarhanie
- zákaz činnosti
- prepadnutie veci

Pri určení druhu sankcie a jej výmery sa prihliadne na závažnosť priestupku, najmä na spôsob jeho spáchania, na jeho následky, na okolnosti za ktorých bol spáchaný, na mieru zavinenia, na pohnútky a osobu páchateľa. V rámci ústneho pojednávania sa musí vykonať dokazovanie, a to najmä výsluchom účastníkov konania, svedkov, zúčastnených osôb a iných dôkazov. Osobitné postavenie v konaní o priestupkoch má obvinený z priestupku. Účastníkmi konania sú aj navrhovateľ (návrhové delikty – urážka na cti a priestupok na úseku práva na prístup k informáciám), poškodený ak ide o prejednanie náhrady majetkovej škody a vlastník veci. Oznamovateľ nie je účastníkom konania. Má možnosť podľa zákona o priestupkoch požiadať správny orgán, aké opatrenia urobil po jeho oznámení. Správne orgány za splnenia podmienok uvedených v zákone o priestupkoch uplatňujú aj zjednodušené formy konania; blokové konanie a rozkazné konanie.

Dôležitým ustanovením zákona o priestupkoch je samotný výkon rozhodnutia. Ide o posledné, pritom však relatívne samostatné štádium konania. Samotný výkon rozhodnutia je dôležitý na dosiahnutie účelu a cieľu zákona o priestupkoch, a to postihom páchateľa priestupku a vymožením sankcie.

Spoločné, prechodné a záverečné ustanovenia

V tejto časti zákon upravuje oprávnenie vlády uložiť amnestiu vo veciach priestupkov, pôsobnosť ústredných orgánov štátnej správy, kontrolu dodržiavania uložených opatrení a ustanovenia o trovách konania.

Podľa zákona o priestupkoch ústredným orgánom štátnej správy vo veciach priestupkov je ten ústredný orgán štátnej správy Slovenskej republiky, do ktorého pôsobnosti patrí úsek štátnej správy, v ktorom došlo k porušeniu povinnosti zakladajúcej priestupok, napríklad Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky, Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky a pod. Ak takto nemožno určiť ústredný orgán štátnej správy, je ním Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky.

Okrem iných správnych orgánov uvedených v zákone o priestupkoch okresné úrady v prvom stupni prejednávajú priestupky na úseku napr.

- občianskeho spolunažívania
- proti majetku
- verejného poriadku
- práva na prístup k informáciám
- všeobecnej vnútornej správy
- proti poriadku v správe
- hospodárenia s bytmi a nebytovými priestormi

Okresný úrad v sídle kraja riadi a kontroluje výkon štátnej správy uskutočňovaný okresnými úradmi, ktoré majú sídlo v jeho územnom obvode, vykonáva v druhom stupni štátnu správu vo veciach, v ktorých v správnom konaní v prvom stupni rozhoduje okresný úrad, ktorý má sídlo v jeho územnom obvode, ak osobitný zákon neustanovuje inak.

Ministerstvo vnútra vo vzťahu k okresným úradom vykonáva metodickú, riadiacu a kontrolnú činnosť vo veciach priestupkov a iných správnych deliktov v rámci jeho pôsobnosti. Rozhoduje o mimoriadnych opravných prostriedkoch (preskúmanie rozhodnutia v mimo odvolacom konaní, obnova konania, protest prokurátora).